

Juhász Zsuzsanna

A mószergyáros

Hát megtörtént. Itt, nálunk, nem egy másik földrészen, nem nyugaton. Amit irigylés helyett inkább ócsárolni kell.

És nem délen, a száradó, szűkülő délen, ahol a klíma kiveri az emberek kezéből a kenyeret. És arra kényszeríti az államokat, hogy most felvett hitelek kamataiba fullasszák bele jövőbeni társadalmukat. Ők biztosan be fognak csődölni. Miközben mi még itt középen jókat zabálhatnánk, ehetténk utolsó vacsoránkat évtizedekig. Imádkozván azokért, akik nem voltak ilyen szerencsések. És más helyre születtek. Mert ugyan mit is tehetnének most milliók milliárdokért. Pár millió mérsékelt övi több milliárd már most éhező és szomjazó emberért? Hát semmit, vagy csak szomorkodik értük olykor, vagy félti a saját vacsoráját. De hogy itt üsse fél a fejét az aranyásó, azt nem gondoltam volna.

S ráadásul ilyen csúful, férfi alakban. Mert ez a pasi, ő maga mondta, érdekből viszi a kocsián az asszonyt a buszmegállóig. Faggatja szeretőn az odaúton, mintha szeretné. Pedig csak fél tőle, hogy feljelenti, bejelenti a központban. Hogy nem legális, nem adózott, amit csinál. Mert gazdag, dúsgazdag kormányának, mint amilyen a mienk, hatalmas, kusza, már-már katolikus szabályrendszere van. És mindig új törvényeket gyártanak hozzá, hogy minél tétovábbán lépjen ki a kapun. Hogy végül ne is akard már azt a kaput, de még magadat se. Aki szívesen lépne

ki, és vissza is. És akkor talán tényleg jobb a mószergyáros asszonyt a közelben tartani. Lebirtokolni, hogy őt akkor már csak nem. Hisz' furikázza szépen, rendesen. Pedig van itt még elég búza, és gyümölcs is elég. De hát az ember, úgy látszik, biztosra megy. Vagy egyszerűen nem szeret félni. Szabadon akar jönni-menni, nem úgy, hogy bármikor valami szabálysértés bűnébe essen.

Igaz is, egy társadalomtudós már régen megjövendölte, hogy a jövő a hiperaktív férfiaké és az időse nőké lesz. No de azt nem látta, hogy ezek ketten szövetségre is lépnek. Az örökmozgó fiúcskák keresnek párt kacarászó, nagy virágmintás nők között. Pedig hát ez jóformán törvényszerű, mert lélekben ők azok, akik hasonlatosak. A lelkes, nincstelen, tiszta szívű fiú, és az özvegyességben-gazdagságban ragadt asszony. A fiú még, az asszony már nem akar gazdagságot. A fiúnak semmi kedve foglalkozni az utódlással, az asszonnyal pedig megtörtént minden. Szült vagy nem szült, de lélekben fiatalka lány maradt.

Ők azok, akik éppen, hogy nem zárkóznak be, akik kinyitnák a kapukat. Minden istenverte kaput, hogy ne kelljen félni többé a kapun kívüliektől. Az idegenektől, a jöttmentektől.

Akik lemészárolnak, mint pogányokat, bennünket. Egy másik, ismeretlen isten jóváhagyásáért könyörögve es-ténként.

Érzelemvadászat

Képzeld, elzavarták a hajléktalano-
kat. Tudod, a kópadkáról, ahol ülni
szoktak.

Pedig milyen jó kis koldussor volt
az, csak itt ugye nem szabad koldul-
ni. Ezért koldusok sincsenek. Holott
milyen szépen megosztottak a kapott
pénzen is. Egy helyen, maguk mel-
lett tartották estig, az osztásig. Addig
meg elvettek belőle arra, amire kellett.
Együtt ittak, de enni tán nem. Azt nem
csinálták együtt. Mivel más-más stádi-
umában vannak az alkoholizmusnak.
És persze kinek hány foga van. De enni
kaptak mindig. Volt, hogy még nekem
is adtak, egy-egy szép szem gyümöl-
csöt. Mert azt nem szerették, a vita-
mint.

Tán mert annyi savanyú lőrét ittak
már, hogy a szagát se szerették a sa-
vanykás gyümölcsöknek. De rendet
tartottak, az biztos. Megvolt a hely a
parkban, ahova hugyozni jártak. Meg
székelni is persze, csak erről nem sza-
bad beszélni. Különben se volt ott szék-
let nagyon. Gondolom, csak mindig
egy kicsit, amit az arra sétáltatott ku-
tyák boldogan belefetyeltek. Mert ami-
óta keveset fűtünk, és a hideg elől kifelé
menekülök, észrevettem, hogy a ku-
tyákból még nem vezett ki a szerzés-
vágy. A szertelen kutakodás odakint, az
ösztönös tudás, hogy üres hassal tilos
hazatérni. Muszáj kihányani valamit a
kölykök elé, vagy a lesántult falkata-
goknak.

Hát ezért kérincselem én el a csirke-
csontot a proccos étteremből, aminek
hatalmas ablakain át rögtön kiszúrom
a kutyacsemegét. Biztosan szánnak

engem, én pedig őket szánom, mert
mindent megesznek. Üresre eszik a
tányérukat, tán még jól se laknak.
De erőltetik ezt az idegen helyen ét-
kezést, ezt a jópontját a jólétnek. A
még nem lecsúszásnak, ahelyett, hogy
főznének otthon, és ennének bőséggel
olykor.

És még vigyáztak is egymásra. Ha
ápolatlan új tag jött közéjük, kihívták
rá valamelyik szeretetszolgálatot. Mert
miközben tilos az utcán életvitelsze-
rűen tartózkodni, tele vagyunk utcai
szolgálatos szervezettel. És szükség is
van rájuk. És télen viszik is a teát, a
takarót az utcán dehogyis lakóknak,
hogy ne fagyjanak meg. Egy kulturált,
posztmodern fővárosban, és kérésre el
is viszik az új tagot, lefürdetik, és ha-
jat, szakállat vágnak neki. Esküszöm,
a nagy spórolástól az én hajam száz-
szor zsírosabb. És százszor is szebb az
ő lelkük, mert hagyják. Tűrik, hogy
mint hajas babákat fürdessék, hoz-
zák-vigyék. És rakják ki őket oda,
ahonnan felszedték. Mintha az a
hely, a darabka utca volna az ottho-
nuk.

És hívnának egymásnak mentőt is
becsülettel, de nem teszik. Mert tudják,
nekik csak a detoxikáló jár. Minden
egyéb bajukra mintha pallossal őriz-
nének tőlük minden kórházi osztályt.
Pedig mondom, vigyáznak egymásra.
A koldussoron, amit csak én nevezek
így, sosincs delíriumos, szeszhiányos
acsarkodás. Megitatják egymást, csak
rendőr ne jöjjön.

És nem is az, hogy eltűntek, mert
megjelennek újra, olyanok, mint a

Nézz és láss, a 2022-es londoni tárlaton

muslicaraj. Ha közibük csapsz, pillanatok alatt összeállnak újra. És új helyet is kereshetnek maguknak, ahol megtalálhatjuk őket.

Csakhogya ha ők nem lennének, ugyan kin vagy min eshetne meg a szívünk. Mert lehet-e olyan szívvel élni, ami nem rendül meg semmitől?

Házikosztalanítás

Hát de tényleg. Régen az emberek kiírtak mindent magukból. És az jót tett.

Most meg én, mire számba veszem, mi bánt, előnt a réműlet. Vagy csak még jobban lehangolódom. Mert most meg az is van még, hogy érné atomsugárzás az ország keleti részét. Ha elszállna az ukrán atomerőmű. Mindig eltalálják, de egymásra mutogat a két harcoló fél, hogy ki is volt a bűnös. És még csak az se adatik meg, hogy elmerüljek az önsajnálát jó meleg vizében, és pancsikáljak egy kicsit.

Mert azonnal az jut eszembe, hogy olvastad-e, láttad-e az animációt, hogy igencsak alatta lennének annak az atomfelhőnek. S aztán rögtön külföldön élő gyerekeink jutnak eszembe. Nehogy aggódjanak értünk. Mismásoljam-e el a kérdést, vagy forrón üdvözljem újra az ötletüket, hogy elvándoroltak innen.

És én tényleg megteszek mindent, hogy elmerüljek a mindennapokban. De folyton meg vagyok löve. Mosnék, főznék, mosogatnék. De a mosást össze kell gyűjteni, hogy tele legyen a gép, és gyors, rövid programot kell alkalmazni. Mert nem patak ez, hogy órákig öblögessünk. És a mosogatnivalót is gyűjtöm, beáztatva. Valaki tehát feltalálhatná a nem bűdösödő vizet. Mert a konyhám a kipusztult tavak, folyók

szagát idézi. Na meg ott van a főzés is, az is használ energiát. És miközben nem is olyan rég harc indult a láthatatlan munka elismeréséért. A házimunka és a gyereknevelés pénzbefordításáért, most nagy a csend. Naná, mert bárhova nyúlsz itthon, víz kell, áram kell hozzá. És akkor a gondos, igényes háziaszszonyok kora lejárt. Mert sokba kerül, amit otthon művelnek. Tehát ők maguk is sokba kerülnek. Elismertségük még kevesebb lesz, és örüljenek, ha gyerekek lehet, ha ők maguk lehetnek egy férfi oldalán.

Mert ugye eddig is keveset kerestek, és ezután még kevesebbet fognak, az ő munkahelyüket is elérheti a recesszió. És nőt könnyebb kirúgni, mert majd eltartja a férfitársa. Miközben a valóság az, hogy a gyerekes anyák a válásuk után egyre ócskább férfiak közül kell, hogy válasszanak. Mert egy női fizetés nem nagyon elég már a családfenntartáshoz.

És a férfiak se akarják betölteni eddigi szerepüket, hogy azért keressenek többet, hogy családot tartsanak el. Nem idea már a férfi, aki agyondolgozza magát, aki sztrájkot tör, és aláígér mindennek. Mert neki gyereke van. Hát ne legyen inkább, és ezeknek az új nemzedékeknek nem is nagyon lesz. A kemény, harcos férfilárvák után

ezekből a bábokból csodaszép lepkék kelnek ki. Az új férfiak tudnak érzékenyek lenni. A mi férfjaink sírni akarnak. És teret a konyhában. De gyereket nem biztos. Mert látják, a túlmunka piáláshoz, asszony- és gyerekveréshez vezethet.

Miközben minden drága, hogy lehet megnyugtatóan olcsó otthont előállítani? Gondolkodni hosszú távra az atomfelhők árnyékában?

És mit főztek, főztek-e egyáltalán? Mert azért olcsóbb. Vagy nem. De ha se lecsó, se virág az ablakban.

Őrpont

Te, én nem tudom, mi lesz ebből. Nekem még csak benyomásaim vannak, de nem jók, láthatod.

Mert azzal egyetértünk ugye, hogy egy jó falatnak lenni kell. Családi falatnak. Ami még azokat is megidézi, akik már nem laknak velünk. Anyádat, meg az én anyámat, a szagtalan puritanizmust, és a jóféle sercegést. Anyám részéről, persze. Mert ki gondolta volna, hogy egyszer számolgatni fogjuk, hányféle, miféle jó étel süllhet zsírban, olajban. Egye fene, nekem mindegy, csak süljön. Mert az ételek kiröppent fiókáinkat is ide idézik.

A falat meg majd lemosom, vagy majd lemosatom. Büszkén, hogy telt rá, telt a sok sütésre, főzésre. Bár már a sütőt elhagytam, takarékoságból. Látod, folyton visszatérek a gáztűzhelyhez. Mint petézni vágyó döglégy, mert azért mekkora becse volt idáig a házi kosztnak. Pláne napi szinten,

Az otthon-e még? Vagy örülni fogunk a szagtalanságnak? Tömegbabák leszünk, a nagy spórolás tömegtermelt babái? Akik felejtik, hogy valaha legalább abban egyediek voltak, hogy tojást is ütöttek-e rá. A lecsóra, bizony.

Fürdés helyett meg olykor átvizslatjuk egymást, hoztunk-e haza hajtetűt. Végül is olyanok lettünk újra, mint az őseink. Ha megijedünk, egymáshoz futunk egy kis kurkászásra, mert az megnyugtat.

És nem kerül semmibe.

esküszöm, ezért és erre találták ki a mosható falakat. Ez már nem is festék, amit kitaláltak, hanem fal. Fal a falon, képes felszívni a nedvességet, majd szép lassan kiengedni magából. Végül is itt lélegzik nekem ez a szerencsétlen, porózus, hogy szép maradjon nekem. Még a muslica trottyadékot is hagyja magáról lemosni. A vegyi technika csodája, na, én meg tojok szegényre.

Hogy főztek-e, és mennyit és mikor. Én nem tudom elhinni, hogy leáldozóban van a házi koszt csillaga. De beletörődöm lassan. Tán elég lesz két-háromnaponta főzni. Akkor még tűzhely marad a tűzhely. Bár tudnod kell, olykor fotelbe szögezetten érzem magam a pokrócok alatt, és furcsa, hogy le kell vetkőznöm a házimunkához. Pulóverekben csak nem nyúlkalhatok vízbe. És ezt még meg is lehet szokni, és azt is, hogy arra ébredek, hogy folyik az orrom a hidegtől.

És azt is, hogy több órát töltök ágyban, mint szoktam, hogy kialudjam magam. Van egy őrpontunk az agyban, úgy látszik, betápláltam neki a kihűlést is. Ezért alszom éberebben. Olykor felráz, felébreszt, hogy körülnézzek, elég meleg van-e még. Hát nem tudom, volt-e értelme emberré válni, ha én itt teljes alvómagányomban olykor felriasztom magam, hogy élek-e még.

De egye fene, nem bánom. De azt már igen, hogy érzem magamon, hogy türelmetlenebb vagyok. Mert érzem, ahogy az ujjaimat körbeölegeti a hideg. Lehet, ujjatlan kesztyű kellene. De még így is lehet, hogy részvétlen maradok. Mert látom, hogy az vagyok. Ahogy beszélgetek veled

erről-arról, nem tudok együttérző lenni.

Nem, ha egyszer jég csókdossa egyenként az ujjaimat. És akkor megette a fene. Ha egy egész középkorú nemzedék elszívteledik hirtelen, s még otthon lakó fiait kivágja. Mint macskát sz...ni. A kényszerű együttélésből. Hiába, hogy drága a bérlet és alacsony a fizetés. A szendvicsnemzedék lázadásában összeomolhatnak a jó kis anyai, apai szívekre épülő társadalmak. És akkor tényleg jobb lenne tűzhelyhez engedni a nőket.

Különben, de tényleg, az lesz az ember fejében, hogy rossz barlangot sikerült kiválasztani.

És el kell menni innen másikat keresni.

Emlékjel, egy 2014-es kiállításon